

SLOVENSKI NAROD.

ščinja vsak dan zvečer, imenši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstro-ograke dežele in vse leta 20 K, za pol leta 15 K, za četr leta 6 K 50 h, za eden mesec 2 K 30 h. Za Ljubljano s postiljanjem na dom sa vse leta 24 K, za pol leta 18 K, za četr leta 8 K, za eden mesec 2 K. Kdor hodi zase posu, velji na celo leto 22 K, za pol leta 11 K; za četr leta 5 K 50 h, za eden mesec 1 K 30 h. — Za tuje dežele toliko ved, kolikor žima poština. — Na naročbo brez istodobne vpošiljatve iaročnine se ne osira. — Za ostanila povečuje se od petorostopne poti-vrste po 12 h, če se osmanilo enkrat tisk, po 10 h, če se dvakrat, in po 8 h, če se trikrat ali večkrat tisk. — Dopisi naj se izvole frankovati. — Rokopisi se ne vratajo. — Uredništvo in upravljanje je na Kongresnem trgu št. 12. — Upravljanju naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, ostanila t. j. administrativne stvari. — Vhod v uredništvo je na Vogove ulice št. 2, vhod v upravljanje pa s Kongresnega trga št. 12.

„Slovenski Narod“ telefon št. 34.

Posamezne Stevilke po 10 h.

„Narodna tiskarna“ telefon št. 85.

„Slovenec“ in učiteljstvo.

(Dopis iz učiteljskih krogov.)

Ljubezen do učiteljstva izkazuje »Slovenec« v svoji št. 252 z dne 31. oktobra 1903 pod firmo »Liberalni učitelj«. Kar smo že sto in stokrat trdili, to trdimo i danes, da klerikalcem ni bilo nikdar in ne bo učiteljstvo pri srcu, kajti oni dobro, predobro vedo, da dobro situirano učiteljstvo je prva in največja zavora vsem mahinacijam internacionalnega klerikalstva. Fakt nočemo navajati! A nekaj hočemo pribiti! »Slovenec« in njegove pristaše kako peče, da se je usmelilo nekaj učiteljev poučiti dotične občinske zastope, da so poslali deželnemu zboru peticije proti obstrukciji in proti občni volilni pravici. Gospodje okrog »Slovenca«, ali nismo učitelji ravno tako dobri državljeni in ravno tako volilci in davkoplačevalci, kakor vsak župnik in kaplan. In če se sme vsak tak župnik in kaplan — ki veliko več pogoltne »kmetskih grošev« eden, kakor dvajset učiteljev skupaj — vitiati v vsako politično akcijo, zakaj bi se potem učiteljstvo ne smelo. Točko smo pa pač že napredovali, da lahko trdimo, da časi konkordatske dobe ne eksistirajo več.

Vse ono tarnationje o slabih finančnih razmerah kranjske dežele je pa pravi atentat na zdrav človeški razum, kajti ako bi bile »financijske razmere« v istini tako slabe, zakaj si pa dovoljujete gospodje Šusterščeve garde oni »športa obstrukcije. Ako Vam je res toliko do našega kmeta, o, mu prav lahko pomagate na razne načine in ti bi bili, da omenimo le nekatere: opustite obstrukcijo, bodite deželni poslanci brez dnevnin, zapovljte našim župnikom da računajo pri raznih cerkevih obredih le toliko, kolikor predpisujejo zakoni itd. — Čudno, prečudno se nam pa dozdeva, da so deželne finance ravno takrat tako slabe, kadar je treba priskočiti učiteljstvu na ponos.

Kje, kje gospodje okrog »Slo-

venca« so one zlate besede, ki ste jih imeli vedno polna usta pri raznih učiteljskih shodih; kje je ono Vaše zlato srce, ki ste ga take radi ponujali na občnih zborih »Slomškarje«. Da, da poznamo Vas predobro in spoznali Vas bodo še oni zaslepljeni — hvala Bogu, da jih je že tako malo in če nam bo sreča mila, izgubite v kratkem še one backe — ki se zbirajo pod palico »Slomškovih« na slednikov.

In zamerite nam, če se nagibajo nekateri učitelji pod okrilje Heinovo. Mi pa, ki čutimo z dušo in telesom vso mizerijo učiteljstva, se pa prav nič ne čudimo temu, kajti učitelji imamo pač le to, kar nam dá vsekoga prvega davkarja; maš, očenašev, krstov, porok, raznih ofrov, pogrebov, testamentov med živimi in še sto in sto drugih takih virov pri nas ni in ni. In to je ravno »britko«. Ako nam slednjič še vlada ne pomaga potem pa je bolje, da povežemo svoje cliche in gremo s trebuhom za kruhom.

Občna volilna pravica je pa danes na Kranjskem taka neumnost, da so si jo mogle izmisli le tako modre glave, kakor so »Šusterščevi backi«. Šol dajte našemu ljudstvu in prave izobrazbe — in videli boste, kako hitro dobimo občno volilno pravico, a ta volilna pravica ne bo Vam v hasek, temveč ravno naopak.

Dalje zahteva »Slovenec« od nas, da bodimo mirni. Za Boga, zakaj pa niste? Pustite vendar pri miru politiko, vsaj Vam je že zapovedal sam Kristus-Bog, da Vaše kraljestvo ni od tega sveta. In zagotovimo Vam, da nam bo naš priprost kmet dal takoj boljše plače, kakor hitro ga spustite iz svojih kremljev, kajti le premnoga bistra kmetska glavica je že prišla do spoznanja, da mu dobra šola obeta več dobička, kakor vse obetanja in vsi zlati gradovi, ki mu jih obeta kak okrogolični župnik, ker dobro vidi, kako se ti zlati gradovi podirajo v prazen nič — v pepel in prah.

Da smo pa imeli ravno liberalni učitelji v svoji pretežni večini najboljšo voljo, poravnali ono umetno

zanečeno razprtijo med slovenskim učiteljstvom, in oblažiti nekoliko ono napetost med učiteljstvom in klerikalno stranko, je pač najbolje pokazati učiteljski shod o Veliki noči. Ali smo mogli bolj očitno pokazati svojo tolerantnost napram možu, ki je sodeloval jako hrupno pri predzadnjem obstrukciji v deželnem zboru, tem, da smo ga volili podpredsednikom tega shoda.

In kdo je pokazal prvi konjsko kopito po tem shodu? Ni bil li dr. Šusteršč na znanem shodu v »Katališkem domu«, kjer je povdral, da raje zbjige deželni zbor, kakor pa dovoli povisanje učiteljskih plač na račun deželne naklade. Kdo je li prišel na dan z znanimi, famoznimi 5000 kronami?

Trideset let se že borimo za izboljšanje gmotnega stanja in še nismo podlegli. Mesto krahu prejemali smo palico — a učiteljstvo vkljub vsej svoji mizeriji še ni klonilo svojega vratu pod jarem klerikalizma in ga tudi ne bo, čeravno bode obcojeno stradati še nekaj let. A zagotovimo, da se budem i nadalje potegovali za to, a nikdar ne pod palico kakega »Slomškovega« naslednika.

Bolje je častno podleči, kakor pa zatajiti svoje prepričanje, ono prepričanje, ki ga nam je takoreč sam naš stvarnik dal s tem, da nas je obdaril s tretzno mislečo pametjo, in srečem, ki nam daje tolažbo, da osebe se menjajo, a načela ostajajo. In to nas tolaži!

Deželni zbori.

Seje dne 31. oktobra.

Štajerski deželni zbor. Posl. Žičkar je utemeljeval svoj predlog o ustanovitvi slovenske mešanske šole v Sevnici. Predlog se je izročil naučnemu odseku. O predlogu posl. dr. Dečka glede regulacije Savinje in Vogljane pri Celju je poročal posl. Lenko ter se je sklenilo, naročiti deželnemu odboru, da čimpreje vse potrebno ukrene. Posl. Brandl je pripovedoval, kak

nered vlada pri raznih klerikalnih posojilnicah v deželi. Pri njemu doma so bauernbundlerji ustanovili posojilnico. Župnik pa je pologoma vse izrinil iz odbora ter je po svoji volji odpovedaval posojila ter pobiral obresti. Ko so k občnemu zboru hoteli priti tudi pravi ustanovitelji, obvestil je župnik gostilničarja, da bo društvo plačalo steklenice in stole, ki bodo šli ta večer na drobno. Seveda pod takimi pogoji niso marali priti trezni ljudje k občnemu zboru.

O predlogu posl. dr. Dečka glede obzidave Hudinje se je naročilo deželnemu odboru, naj dogovori potrebno z vlado. — Na nujni predlog posl. Lenka se je sklenilo, napisati vlado, da zgradi namesto doseganega lesenega mostu čez Dravo v Mariboru železni most.

Koroški deželni zbor. Prošnja prebivalcev davčne občine Belamost, naj se ista izloči iz občine Pusarnica ter se ustanovi nova samostojna občina, se je izročila deželnemu odboru. Za most v Vobrah pri Velikovcu se je dovolilo 1925 K, občini Bistrica v Zilski dolini pa 6000 K k napravi vodovoda. — Sklenilo se je ustanoviti v Trgu dvorazredno meščansko deško šolo že s prihodnjim šolskim letom.

Dalmatinski deželni zbor. Namestnik je ostro prijel posl. Biankinija, češ, da ni resnična njegova obdolžitev, da je dežela za velik denar kupila od neke visoke osebe parni plug, ki ni za rabo. Biankinij je skrajno razburjen odgovoril, da ostane pri svoji trditvi ter bo predlagal, naj se pošlje posebna komisija v Vranočko plug gledat. — Kovacevič je govoril o gospodarskih razmerah v Dalmaciji, rekel, da vinška klavzula bogati le vleindustrijce in sladkorne barone, vinorence pa spravlja na beraško palico. Posl. Manger je rekel, da gospodarskega propada v Dalmaciji ni toliko kriva avstrijska, temveč največ ogrska vlada, ki ne dovoli niti železniških zvez. Biankinij: »Avstrijska vlada je vsega kriva, ker nas ne zna braniti.«

Gališki deželni zbor je dognal podrobno debato o proračunu za leto 1903 ter sprejel finančni zakon. Glavni poročalec, posl. vitez Abrahamovic, je pri tej prilikli tudi govoril o izstopu maloruskih poslancev. Trdil je, da so vse maloruske pritožbe neutemeljene. Poljakov je na Gališkem več kot Malorusov, vendar imajo Poljaki samo 2114 ljudskih šol, Malorusi pa 2199. Za poljske učne pripomočke je proračunjenih samo 3000 K, za maloruske pa 12000 K.

Tirolski deželni zbor je sprejel zakonske načrte glede kanaliziranja Inomosta, o spremembah občinskega reda, o priklopljenju krajev Wilten in Pradl k Inomstu.

Svetovna zveza vseh Germanov.

Ideja, da bi se združili vsi germani narodi čim tesneje med sabo, pridobiva v zadnjem času tako v starji Evropi, kakor v Ameriki vedno več pristašev. Amerikanci s svojim predsednikom Rooseveltom, Angleži pod vodstvom Chamberlaina in Nemci pod protektoratom Viljema, vse navdaja ena in ista želja, ustvariti močno germanško svetovno ligo. Najuglednejši angleški in nemški politiki in učenjaki so se že zavzeli za ta načrt in razvili za to idejo velikansko agitacijo — na čelu jim Mommsen z nemške in publicist Lecky z angleške strani.

Teodor Mommsen je nedavno tega priobčil v uglednem mesečniku »The Independent Review« pod naslovom »Nemci Angležem« poziv, v katerem kliče obema narodoma naj pozabita stara medsebojna napsrotja, naj odložita protistransko nezaupnost in naj se združita v trdno zvezo, ki bo tembolj nerazdržljiva, ker imajo tako Angleži, kakor Nemci eno in isto kulturno misijo.

Kakor se Mommsen navdušuje za nemško-angleško zvezo, takisto vnet je Lecky za angleško-severnoamerikansko ligo. Dasi loči Anglijo

LISTEK.

„Bohème“.

Prizori iz romana »Vie de Bohème« v štirih slikah. Spisala G. Giocosa in L. Illincia, uglasbil Giacomo Puccini.

Umetniško ciganstvo v Parizu je z nenavadnim mojstrstvom opisal Henry Murger v svojem romanu, ki je pač med najpopularnejšimi in najrazširnejšimi v svetovni književnosti. Življenje fantastičnih, domišljavih, a nepriznanih poetov, slikarjev, muzikov, filozofov v »Quartier Latin-u«, njihovo stradanje in lahkomiselno zapravljanje slučajno pridobljenih novcev, njih ljubimkanje z modistkami in šiviljami mehkih src, a nestalne zvestobe, vse to pisano ciganstvo je podal Murger v »Vie de Bohème« z nedosežno gracio, pristnim humorom in poezijo.

»Dež ali prah, mraz ali pasji dnovi, nič ne ovira teh pogumnih pustolovcev. Ako jih pritska beda, so asketski puščavniki; toda, če zgrabijo njih roke najmanjšo srečo, razplameni se njihova živahnna domišljivost, da začno nečuvence pore-

nosti; ljubijo najlepše in najmlajše ženske, pijo najboljša in najstarejša vina, in njih okna niso zadosti velika, da mečejo denar na ulico. Sele ko so izdali zadnji frankov petak, se vrnejo k table d'hote slučaja, kjer je zanje vedno pogrnjen prostorček ... Veselo, strašno življenje! ...«

Librettista sta uporabila le vsebino romana, vendar sta pridržala nekatere značaje, osebne in krajevne posameznosti ter razvrstitev slik. V dramatičnih in komičnih prizorih pa sta postopala docela svobodno. Osebi Mimi in Francine sta združila v eno (Mimi) ter sta povest o Franciniem mufu priklopila usodi Mimini. To sta storila, ker imata Mimi in Francine isti značaj in le dve različni imeni. Tako sta ustvarila iz dveh veselih, nežnih in nesrečnih bitij eno samo »idealno ljubicu«.

Prva slika opere se vrši v mansardi, podstrešni sobici poeta Rudolfa in slikarja Marcella pozimi na sv. večer. Umetnika zmrzljeta ter si kurita peč z rokopisom Rudolfove drame. Lačna sta. Tedaj pride filozof Collin in muzik Schauard. Collin bi bil rad zastavil knjige,

toda na sv. večer je zastavnica zaprta; Schauard pa je podaril denarja neki Anglež, da ga je revni muzik rešil križave sosedove papige. »Tri dni je igral Schauard na klavirju, da bi umoril z glasbo papigo, toda tič ni hotel poginiti. Zato ga je muzik zastupil! Sedaj prijatelji pijo, pojo in jedo, a moti jih hišni gospodar, ki pride tirjet stanarino. Umetniki pa gospodarja upijajo, ter ga pisanega vržejo skozi vrata. Nato se odpravijo v kavarno. Rudolf pa hoče dovršiti še članek za žurnal. Tu se odpro vrata in vstopi Mimi, ki prosi poeta vžigalic, ker ji je na hodniku prepih ugasnil svečo. Rudolf in Mimi kramljata in se šalita. Končno ugasne tudi Rudolfova sveča in v luninem svitu se najdejo njiju ustnice privč. In Mimi gre z Rudolffom v kavarno za prijatelji ...«

Druga slika se vrši pred kavarno Momus, na križišču živahnega obljudnenih ulic, kjer prodajajo kramarji igrače, obleke i. dr. božična darila. Rudolf kupi Mimi rožastordečo čepico ter jo vede v družbo prijateljev. Tedaj pride Musette, nezvesta ljubica Marcella, sedaj ljubica sta-

regra Alcindorja de Métonneaux, ki ravná z njim kakor s slugo. Musette sede za mizo tikoma Marcellu za hrbot ter izvija in draži Marcella, saj ve, da je ljubosumen in da jo vzame zopet k sebi, samo če ona hoče. Marcell se nekaj časa tegoti in indirektno psuje nezvesto ljubico, Musette pa pošlje končno Alcindorja po nove črevlje. Komaj je starec izginil, ležita si Musette in Marcell v objemu ... Stara ljubezen se je povrnila! Ko se Alcindor vrne, najde na svoji mizi dva računa in plačati mora zase in za zlobne umetnike ...

Tretja slika se vrši v predmestju Pariza. Marcell je slikal izveske za gostilne in trafike ter bil mučenik muh koketne Musette. Mlekarice in kramarice hite mimo mitničarjev v mesto. Rudolf je ostavljal svojo Mimi in ljubosumen pribernal k Marcellu v majhno gostilno; toda Mimi je pritekla za njim, dasi je bolna. Ko pride Rudolf iz gostilne, se Mimi skrije za drevo, in tu čuje, da se boji Rudolf za njeno življenje. Mimi izve, da je izgubljena in Rudolf jo vzame zopet k sebi. Koketna

Musette pa se spre z Marcellom, da se togotna razideta »za večno«.

Cetrtta slika igra zopet v sobici Marcella in Rudolfa. Zapatčena sta: Mimi in Musette sta si našli boj gatih ljubimcev, da se vozita v sviti in baržunu s kočijami. Prijatelja se delata, kakor bi bila srečna, ker sta se odkrižala nezvestih ljubic, a skrivajo poljubljata spomine na nju: Rudolf rožnordeč čepico in Marcell svilen trak ... Zopet stradata. Tedaj prinese Schauard štiri hlebčke, Collin pa slanika! Pojedina se začne in prijatelji imajo sijajen banket, pri katerem teče vodjen šampanjec. Končno zaplešejo četvorko; toda Collin in Schauard se razdalita in vnamo se straten dvoboje z lopatico in kloščami, Rudolf in Marcell pa plešeta okoli duelantov »ringaraja«.

V tem hipu priteče Musette z novico, da se vrača k Rudolfu smrtnobolna Mimi. Prijatelji hitro po Mimi na stopnje in jo polož na postelj. Mimi zebe v roke in si želi mufa. Musette dá Marcellu hitro svoje uhane ter odhiti z njim, kupit muf in zdravil; Schauard in Collin pa hitita po zdravniku. Mimi strašno

in združene države veliko gospodarsko nasprotje, vendar združuje v duševnem in nравstvenem oziru oba naroda herazdružljivo skupni jezik in literatura, kakor tudi vobče enotno versko naziranje. Obema narodoma so skupni isti ideali, isti politični takt in kakor umě Angleži s previdno politiko vladati deželo Faracov in Indijo, takisto znajo tudi Amerikanci spretno — asimilovati v eno mogočno in enotno narodno državo vse one raznolične narode, katere usoda vrže na amerikansko obal. Združitev in edinstvo obeh, isti jezik govorečih ras bo se tem ložje dalo izvršiti, ker so obema narodoma skupni isti interesi, iste simpatije in isti nazori.

Kakor se torej kaže ideja splošne germanske svetovne zveze že res stopila na političen horizont in zavzela že skoro določno obliko, ki se zlasti javlja v sporazumljena Angležev in Nemcov.

Ta pojav pangermanske združitve ne bode nobenega računajočega politika, ki upošteva tok časa, presestil. Podlaga je dana v to in nikdo ne bode mogel tega preprečiti. To dejstvo bi naj bilo nam Slovanom glasen in krepak »memento«, da vočigled germanske varnosti, ki nam sigurno preti iz take zvezze, opustimo vsa medsebojna nesoglasja in nasprotstva ter stopimo edinstveno, združeni po vseslovanski ideji in slovenski vzajemnosti v konkurenco s to nemško-angleško zvezo na političnem, gospodarskem in kulturnem polju.

Politične vesti.

Delegacije bodo najbrže vendar le še pred koncem leta sklicane, ker so se razmere na Ogrskem tako ugodno zasukale. V skupnih ministrstvih se zelo žurijo s predpripravami za delegacije. Ker bodo letos zborovale delegacije na Dunaju, ne bo treba sej državnega zboru prekinjati.

Ministrski svet je zbral v soboto na Dunaju. Kdaj se sklice državni zbor, še vedno ni definitivno določeno.

Dalmatinci proti vladnemu jezikovnemu načrtu. Proti vladnemu načrtu, da bi se naj nemški jezik uvedel kot notranji poslovni jezik v dalmatinske urade se je pojavil tako v slovanskih, kakor tudi v laških krogih odločen odpor. Vsi so edini v tem, da se je treba z združenimi močmi energično upreti takim prednjim poskusom, odpreti vrata vseobči germanizaciji v Dalmaciji. Hrvatski listi pozivljajo vse stranke, da se združijo v skupno akcijo proti germanskemu navalu. »Crvena Hrvatska« piše: »Pogibelj grozi celi Dalmaciji! Nemci nas ne

kaščijo in končno zaspri pod okriljem Rudolfa. Mussette se vrne z muhom ter ga da Rudolfu, da obdarju ňim zadnji svojo ljubico. Mimi srečna zaspri z muhom na rokah in z rožnordečo čepico na glavi, a zbuditi se nikdar več. Prijatelja, vrnivša se iz lekarne in od zdravnika, je najdeti že mrtvo. Plakaje se zgrudijo ob mrtvaki postelji, Rudolf pa pada obupan preko Mininega trupla in joka... joka...

Puccinijeva opera »Bohème« spada med najkrasnejše, najmelodioznejše in najdramatičnejše moderne opere strogo realističnega glasbe. V triumfu si je mahoma osvojila vse italijanske, francoske in nemške odre. Prav sedaj jo pojo z največjimi uspehi v Trstu ter jo uprizarajo na dvorni dunajski operi.

Pri nas poje ulogo Rudolfa g. St. Orželski, Mimi ga Skalova, Marcella g. Angel, ki je pel svojo ulogo že opetovanjo na italijanskih odrih in Musette gdč. Kalivodova, Collina poje g. Patočka in Schauvarda g. Stamcar. Uloga hišnega gospodarja v I. dejanju ima gospod Lier, ki je opero tudi uprizoril.

vprašajo, ali smo Hrvati, Srbi ali Italijani, oni samo zahtevajo, da se jim vse skupaj pokorimo. Ali kakor nas oni vse skupaj mešajo v eno, je treba, da se tudi mi skupno upremo, ako hočemo doseči kak vspoh. Kakkoli že bodo poslanci odgovorili na vladni jezikovni načrt, vsekakor bi bilo treba, da odgovoré nanj eno- dušno!

Narodni svet dunajskih Čehov je sklenil, vložiti skupno pritožbo na upravno sodišče zoper razsodbo naučnega ministra, ki je zavrnilo prošnjo za ustanovitev čeških ljudskih šol na Dunaju. Dne 8. novembra bo na Dunaju velik češki shod, ki se bo bavil s to zadevo.

Sloga v Hrvatski. Ker osrednji odbor »Hrvatske stranke prava« ni sprejel v svoje okrilje »Čiste stranke prava«, se je pričel med listi obih strank hud časnikarski boj, ki je že prešel popolnoma na osebno polje. Zdi se, kakor da bi bili Hrvati že docela pozabili na dogodki letosnje spomladi in poletja in na Khuenovo strahovlado, ker drugače bi se ne mesarili med sabo brezvsečno, ampak bi složno koncentrirali ves boj proti krivičnemu vladnemu sistemu! V interesu narodne stvari bi bilo to želeti!

Ogrska kriza. Kossuthova stranka se je izrekla, da se proti vojaškim zahtevam ne bo bojevala z izvenrednimi sredstvi, ako bo vrla zajamčila parlamentarno volilno reformo. Novo ministrstvo prideže jutri cesarju zvestobo ter se predstavi v sredu zbornicu.

Ogrski tretjeletniki se izpuste iz vojaške službe sredi meseca decembra.

Nemškemu državnemu zboru se predloži vojaška predloga.

Na Bolgarskem še vedno mislijo na vojno. Knez je podpisal naredbo, ki natančno določuje dohodke časnikom in uradnikom za časa vojne.

Vstaja na otoku San Domingu se vedno bolj širi. Vstaši so razdaljali vse brzozavne naprave tako, da državni svet sam ne ve, kaj se godi v deželi.

Dopisi.

Iz Krškega. Dne 26. m. m. pričela se je slovesnost mašo v farni cerkvi, katere so se vdeležili vse že navedeni gostje, dalje naš državni poslanec Plantan, zastopniki občin krškega okraja, uradništvo, šolska mladina z učiteljstvom, zastopniki meščarje in gasilnega društva ter mnogo brojno občinstvo. Pri maši so peli meščanski učenci s spremjevanjem vojaške godbe slovensko mašo po načinu o. P. Kneževiča, to je tisto mašo, ki so jo peli o tisočletnici Metodovi hrvatski romarji v Rimu; koncem maše zapela se je cesarska pesem. Po maši smo šli v lepo ozaljšano šolsko poslopje. Pri tej priliki poniknila je deklaka ljudske šole dež. predsedniku s

primernim nagovorom lep šopek, za kar se je baron Hein ljubezniho zahvalil. V konferenčni sobi je bila potem predstava. Prestavljeni so bili: domača duhovnika in gvardijan, uradništvo, udje krajnega in okr. šolskega sveta ter zastopniki občin. Za vsacega je imel Njegova ekselencija prijazno besedo. Po predstavi je nagoril deželnega predsednika zastopnika Št. Rupertske občine g. Zupančič, zahvalil se mu je za skrb, ki jo ima zlasti za gmotne ozire Dolenjecev, ter ga prosi, naj bo i v božičnam naklonjen. Vsi navzoči so burno pritrjevali. Dež. predsednik se zahvalil za pozdrav, ter v daljšem govoru povdral, da je gmotni napredek le mogoč, ako sta kmet in meščan edina, kajti pročit jednega ne nasprotuje pročit druga, temveč drug na druzega sta navezana. Ta beseda našla je pri navzočih glasen odmev, ki je bil tembolj pomenljiv, ker si gotovi krog pripravljajo kmeta proti meščanom na hujiskati. Po predstavi ogledali smo si vsi šolsko poslopje, potem pa se napotili v telovadnico, kjer so bili sami učenci meščanske in ljudske šole s svojimi učitelji. Učencem meščanske šole prednašal je prvo izrazito prolog, ki ga je v ta namen zložil mešč. učitelj Cizel. Temu so sledili govor g. ravnatelja Lapajneta, okr. šolskega nadzornika Belarja, nadučit. Adleščica in okr. šol. nadzornika Stiasnyja, govor, vsak po svoje dovršen. S cesarsko pismo zaključil se je ta del slavnosti. Vsa šolska mladina je bila na to pogostovana, deklica ljudske šole pa je na domu gospoj Hočevarjevi izročila krašen šopek kot znak hvaljivosti vse šolske mladine. Tudi Njegova ekselencia, gospod deželnemu predsedniku, dalje deželnemu odborniku dr. Schaffler in državnemu poslancu Plantanu so se poklonili po slavnosti v šoli gospoj Hočevarjevi, baron Hein in dr. Schaffler pa sta si v spremstvu župana in dr. Kaisersbergerja ogledala Krško bobilico. O 1/2 uru popoldne je bil slavnosten banket pri Gregoriču, katerega se je vdeležilo nad 60 oseb. Pri obedu je igrala omenjena godba c. in kr. Varaždinskega pešpolka št. 16. Govorili so: župan dr. Romil na Njegovem Veličanstvu, župan Globočnik na g. deželnega predsed., c. kr. okr. glavar na g. Hočevarjevo, župan Kerin na deželnem odboru in njegovega zastopnika g. dr. Schafflerja, župan dr. Romil na zastopnika Kranjske hranilnice, g. dr. Schoepplena. Vse napitnike so bile z veliko počivali sprejete, posebno pa še napitnike na deželnega predsednika, v kateri se je izrecno povdrala želja, naj še baron Hein dolgo, dolgo ostane na dež. predsednik. Tudi odgovor barona Heina je bil pomenljiv, ker je povdral, da šola nima namena mladine ponemčevati, kakor ji gotovi predbabacivati; kakor je že sedaj, tako še i naprej naj deluje šola na korist tukajšnjega prebivalstva. Napije pa krškemu okraju, lepemu mestu Krškemu in vrlim zbranim zastopnikom občin Krškega okraja. Napitnica na gospo Hočevarjevo je odgovoril njen nečak, g. dr. J. Hočevar, povdralje, da sta pokojni Martin Hočevar in gospa Josipina le to storila, kar jima je njuno blago srce narekovalo; zahvaljujijo se pa tistim faktorjem, ki ustanova Hočevarjevo tako lepo opravljajo, da donaša tako lep sad. Jako umestno in lepo sta tudi odgovorila g. dr. Schaffler in dr. Schoeppl. Le prehitro je minol čas, kajti ljubljanski gostje so se odpeljali že z vklonom ob 2/3. Da smo še drugi skupaj ostali in marsikater rekl, je umevno. Ob 4. uri pa je bila še javna godba pred stanovanjem gospode Hočevarjeve. S tem

je bila slavnost oficijelno končana. Ta dan je časten za krško mesto, časten za učiteljstvo, najbolj časten pa za gospo Hočevarjevo, katero naj bog že mnogo in mnogo let ohrani.

Iz Vrhpolja. (Blagoslovljene šolske stavbe v Vrhpolju) V Vrhpolju pri Vipavi dovršila se je letos krasna šolska stavba, katera je najlepša dvorazrednica na Kranjskem, izdelana po načrtu gosp. inženera Ivana Jakščeta. — Otvoritev iste in slovesno blagoslovljene je vršilo dne 25. oktobra 1903. Točno ob 9. uri zjutraj zbrali so v župnišču zastopniki šolskih oblastev in družih uradov, od koder so odšli s šolsko mladino v slovenskem sprevodu med svečanim zvonjenjem in grmenjem topičev v za to dan ozaljšano cerkev. — Tu je v prijaznih besedah nagovoril zbrane g. župnik Henrik Dejak. V svojem govoru je naglašal veliko korist, katere so deležni sedaj Vrhpolci ob ustanovitvi nove šole. Vzpodbujo je stare, naj podpirajo učiteljstvo pri vzgoji in pouku; učiteljstvo pa je opominjal, da naj se pri pouku ozira na to, da se bodo blažila otročja srca. Poljudni govor za napredek šolskega župnika, napravil je na vse navzoče najboljši utis. Vzlasti je navzoče učiteljstvo sprejelo simpatično blage besede vr.ega gospoda župnika. — Nato se je vršilo popevanje pesmi: »Veni creator.« Po odpeti pesmi se je podalo občinstvo s šolsko mladino in cerkevnimi zastavami pred novo šolsko poslopje. Tu je blagoslovil g. župnik Henrik Dejak poslopje od zunaj. Po blagoslovljenu je nastopal okrajni šolski nadzornik Ivan Thuma, kateri je v poljudnih besedah hvalil občane, da so tako krasno šolsko stavbo postavili, hvalil delavnost krajnega šolskega sveta v Vrhpolju ter zajedno opominjal g. župnika župnika, napravil je na resno izvrševanje svojih dolžnosti. — Zaključil je svoj govor s trikratnim »Slavaklji na prvega zaščitnika ljudskega šolstva, cesarja Frana Josipa I. — Nato je ogoril g. okrajni glavar Viljem baron Rechbach v lepi slovenščini zbrano občinstvo. Hvalil je v svojem govoru delavnost tukajnjega župnika Henrika Dejaka, katerega delavnosti se ima občina Vrhpolje največ zahvaliti, da je dobila tako krasno poslopje. — Slika važnosti šole za ljudstvo ter izroči ključe šolskega poslopja šolskemu voditelju g. Franu Punduhu. Nadučitelj gosp. Fran Punduh pozdravil je navzoče ter naštel zasluge onih oseb in koperacij, katere so si pri ustanovitvi in zgradbi nove šolske stavbe pridobile posebne zasluge. V prvi vrsti se spominja presvitlega vladarja, pod čigar milo vlado se je mnogo za ljudsko šolstvo storilo. — Spominja se delavnosti deželnega šolskega sveta, njemu na čelu Njegove prezzivnosti Viktorja barona Heina, pod čigar predsedništvo se je mnogo za ljudsko šolstvo storilo. Povdral je v svojem govoru, da sedanj deželnemu predsedniku je vreden zaupanja, katerega uživa pri Njegovem Veličanstvu. On je pravi mož na svojem mestu. Hvalno je omenjal marljivo uradniško prizadevanje preblag. g. okrajnega glavarja Viljema barona Rechbacha, kateri je ob vsakem uradnem poslovanju rad zahajal v Vrhpolje največ zahvaliti, da je dobila tako krasno poslopje. — Slika važnosti šole za ljudstvo ter izroči ključe šolskega poslopja šolskemu voditelju g. Franu Punduhu. Nadučitelj gosp. Fran Punduh pozdravil je navzoče ter naštel zasluge onih oseb in koperacij, katere so si pri ustanovitvi in zgradbi nove šolske stavbe pridobile posebne zasluge. V prvi vrsti se spominja presvitlega vladarja, pod čigar milo vlado se je mnogo za ljudsko šolstvo storilo. — Spominja se delavnosti deželnega šolskega sveta, njemu na čelu Njegove prezzivnosti Viktorja barona Heina, pod čigar predsedništvo se je mnogo za ljudsko šolstvo storilo. Povdral je v svojem govoru, da sedanj deželnemu predsedniku je vreden zaupanja, katerega uživa pri Njegovem Veličanstvu. On je pravi mož na svojem mestu. Hvalno je omenjal marljivo uradniško prizadevanje preblag. g. okrajnega glavarja Viljema barona Rechbacha, kateri je ob vsakem uradnem poslovanju rad zahajal v Vrhpolje največ zahvaliti, da je dobila tako krasno poslopje. — Slika važnosti šole za ljudstvo ter izroči ključe šolskega poslopja šolskemu voditelju g. Franu Punduhu. Nadučitelj gosp. Fran Punduh pozdravil je navzoče ter naštel zasluge onih oseb in koperacij, katere so si pri ustanovitvi in zgradbi nove šolske stavbe pridobile posebne zasluge. V prvi vrsti se spominja presvitlega vladarja, pod čigar milo vlado se je mnogo za ljudsko šolstvo storilo. — Spominja se delavnosti deželnega šolskega sveta, njemu na čelu Njegove prezzivnosti Viktorja barona Heina, pod čigar predsedništvo se je mnogo za ljudsko šolstvo storilo. Povdral je v svojem govoru, da sedanj deželnemu predsedniku je vreden zaupanja, katerega uživa pri Njegovem Veličanstvu. On je pravi mož na svojem mestu. Hvalno je omenjal marljivo uradniško prizadevanje preblag. g. okrajnega glavarja Viljema barona Rechbacha, kateri je ob vsakem uradnem poslovanju rad zahajal v Vrhpolje največ zahvaliti, da je dobila tako krasno poslopje. — Slika važnosti šole za ljudstvo ter izroči ključe šolskega poslopja šolskemu voditelju g. Franu Punduhu. Nadučitelj gosp. Fran Punduh pozdravil je navzoče ter naštel zasluge onih oseb in koperacij, katere so si pri ustanovitvi in zgradbi nove šolske stavbe pridobile posebne zasluge. V prvi vrsti se spominja presvitlega vladarja, pod čigar milo vlado se je mnogo za ljudsko šolstvo storilo. — Spominja se delavnosti deželnega šolskega sveta, njemu na čelu Njegove prezzivnosti Viktorja barona Heina, pod čigar predsedništvo se je mnogo za ljudsko šolstvo storilo. Povdral je v svojem govoru, da sedanj deželnemu predsedniku je vreden zaupanja, katerega uživa pri Njegovem Veličanstvu. On je pravi mož na svojem mestu. Hvalno je omenjal marljivo uradniško prizadevanje preblag. g. okrajnega glavarja Viljema barona Rechbacha, kateri je ob vsakem uradnem poslovanju rad zahajal v Vrhpolje največ zahvaliti, da je dobila tako krasno poslopje. — Slika važnosti šole za ljudstvo ter izroči ključe šolskega poslopja šolskemu voditelju g. Franu Punduhu. Nadučitelj gosp. Fran Punduh pozdravil je navzoče ter naštel zasluge onih oseb in koperacij, katere so si pri ustanovitvi in zgradbi nove šolske stavbe pridobile posebne zasluge. V prvi vrsti se spominja presvitlega vladarja, pod čigar milo vlado se je mnogo za ljudsko šolstvo storilo. — Spominja se delavnosti deželnega šolskega sveta, njemu na čelu Njegove prezzivnosti Viktorja barona Heina, pod čigar predsedništvo se je mnogo za ljudsko šolstvo storilo. Povdral je v svojem govoru, da sedanj deželnemu predsedniku je vreden zaupanja, katerega uživa pri Njegovem Veličanstvu. On je pravi mož na svojem mestu. Hvalno je omenjal marljivo uradniško prizadevanje preblag. g. okrajnega glavarja Viljema barona Rechbacha, kateri je ob vsakem uradnem poslovanju rad zahajal v Vrhpolje največ zahvaliti, da je dobila tako krasno poslopje. — Slika važnosti šole za ljudstvo ter izroči ključe šolskega poslopja šolskemu voditelju g. Franu Punduhu. Nadučitelj gosp. Fran Punduh pozdravil je navzoče ter naštel zasluge onih oseb in koperacij, katere so si pri ustanovitvi in zgradbi nove šolske stavbe pridobile posebne zasluge. V prvi vrsti se spominja presvitlega vladarja, pod čigar milo vlado se je mnogo za ljudsko šolstvo storilo. — Spominja se delavnosti deželnega šolskega sveta, njemu na čelu Njegove prezzivnosti Viktorja barona Heina, pod čigar predsedništvo se je mnogo za ljudsko šolstvo storilo. Povdral je v svojem govoru, da sedanj deželnemu predsedniku je vreden zaupanja, katerega uživa pri Njegovem Veličanstvu. On je pravi mož na svojem mestu. Hvalno je omenjal marljivo uradniško prizadevanje preblag. g. okrajnega glavarja Viljema barona Rechbacha, kateri je ob vsakem uradnem poslovanju rad zahajal v Vrhpolje največ zahvaliti, da je dobila tako krasno poslopje. — Slika važnosti šole za ljudstvo ter izroči ključe šolskega poslopja šolskemu voditelju g. Franu Punduhu. Nadučitelj gosp. Fran Punduh pozdravil je navzoče ter naštel zasluge onih oseb in koperacij, katere so si pri ustanovitvi in zgradbi nove šolske stavbe pridobile posebne zasluge. V prvi vrsti se spominja presvitlega vladarja, pod čigar milo vlado se je mnogo za ljudsko šolstvo storilo. — Spominja se delavnosti deželnega šolskega sveta, njemu na čelu Njegove prezzivnosti Viktorja barona Heina, pod čigar predsedništvo se je mnogo za ljudsko šolstvo storilo. Povdral je v svojem govoru, da sedanj deželnemu predsedniku je vreden zaupanja, katerega uživa pri Njegovem Veličanstvu. On je pravi mož na svojem mestu. Hvalno je omenjal marljivo uradniško prizadevanje preblag. g. okrajnega glavarja Viljema barona Rechbacha, kateri je ob vsakem uradnem poslovanju rad zahajal v Vrhpolje največ zahvaliti, da je dobila tako krasno poslopje. — Slika važ

gla-
na-
ner
da
elio-
da
voje
go-
ob-
ned
sen
Po-
njih
o in
rosi
izbi
iz-
ine
osp.
seb.
em
iza-
med
De-
raši
sno
in
voj-
rek
tva
ad-
udi
na
ate-
pol-
—
ra.
tri
lež.
ice,
jeje
ski
ejo.
im:
po-
ne
pri-
om
ga
dir-
ub-
ne;
po-
do-
za
an-
sté-
tov
nji
pri-
sta
jca
po-
iše
ro-
in
08;
st-
ko-
so-
sil
l v
ste
eči
ge-
ng
=
lo-
bi
Sal
re-
ija
m
je
ro-
az
vi
le
xi-
ri-
za
al,
n.
če
ir-
a-
e-
m
in
a,
a,
la
a.
i

rukübermittelt. L. S. F. B. Dom-u. Stadtpräfekt Marburg. Simon m. p. Pfarrvikar. Tiskovina krstnega lista je dvojezična, nemška in slovenska, toda kolone so bile izpolnjene v nemščini.

— Jezikoslovca Luckmann in Baumgartner.

Ta dva gospoda, ki po svoji lastni izvedbi nista vešč slovenskega jezika, sta v zadnji seji „Trgovske in obrtnicke zbornice“ smelo zajahala jezikovne svoje kljuse ter strmečim slovenskim zbornicnim svetnikom razlagala raz svoje vzvišeno filologično stališče, da na Kranjskem vladajoča „novoslovenščina“ ni malo ni enaka koroškemu slovenskemu narečju. V tem narečju govorečim Korošcem je ta novoslovenščina prav tako tuj jezik, kakor nemščina. Čemu torej vsljevati Korošcem ta jezik, katerega ne samo ne razumejo, ampak tudi ne marajo?! Ali ste slišali ta vseskozi znanstvena izjavjanja? Smo pač zabititi ljudje — mi Slovenci, da tega do sedaj še nismo sami uvideli in da sta morala priti šele učenjaka Luckmann in Baumgartner, da sta nam odprla oči! In kakšna učenjaka sta tva moža, človek bi kar strmel! Ne znata, kakors ponosom nagašata, „novoslovenščine“, o slovenščini tudi nimata pojma, navzve temu sta natanko dognala vse bistvene in nebitvene razlike, ki ločijo tva dva jezika, prepulila sta vse jezikovne korene in korenine in kočno z matematično gotovostjo dokazala, da si kranjska in koroška slovenščina pravisto nič nista v sorodu, nasprotno, da na podlagi vsestranskih in temeljiti znanstvenih studij in raziskavanj prišla do repobitnega zaključka, da je tisto koroško narečje, koje ti neku Slovencu reklamujejo za-se, pravzaprav eden iz med številnih nemških dialektov! Fenomenalno! Ves naučni svet bo strmel o tem piramidalnem razkriju in bo pozorno slušal reledubovite dokaze teh dveh učenjakov! Blamirani smo pred celim svetom, nobiti, to je dognana stvar. Položimo rojno orožje, Koroška je za nas izgubljena, g. Baumgartner je z eno svinčnikovo potezo izčrpal 150 tisoč koroških Slovencev in jih pripisal Nemcem, ergo ni na Koroškem več Slovencev! Bravo, g. Baumgartner, to je vsekakor robatno sredstvo! Na ta način bi se i preklicani Slovenci že še dali „ohne Federlesens“ spraviti s površja in more se g. Baumgartner že giblje v njenih čustvih, da bi v kratkom momčil z novo svinčnikovo potezo izčrpati štajerske in druge obmejne Slovence, rav kakor je predvčerajnem koroške, da da-l bodo te svinčnikove poteze na žitje Slovencev resliko učinkovale, kakor si g. Baumgartner morda v resnici domišljuje, je povsem drugo vprašanje. Fiksne dejane so ponajveč posledice obožnih želj in gotov znak temnjevanja razuma, pa ne da

je Matija odločeno zavrnil rekščeni ni treba ničesar praviti. Zdraveči imam in kar sem sam videl, tega ni nihče ne utaji.

In ker je Rovan molčal, je najeval Matija:

— Srečo pa imaš pri ženskah! rav pasjo srečo! Ves Št. Lambert je tebe zaljubljen. Vojvodinja, grofica Hélène in pa še tista Margaretta, ki je ter tako hladna, da se zmirom bojim, bi poleg nje zmrznil. Vidiš, ko bi jaz v tvoji koži, jaz bi že vedel, bi storil. Vojvodini bi se laskal, bi mi naprej pomagala, potem bi vzel to drobno vešo, to grofico. adar pride k nam je takoj, kakor bi mene posijalo v sobo. Poslušaj mene vredje, in vzemi Hélène. Denarja ter ne dobi dosti, a vesela je vedno taka žena, ki se ves dan smeje, je vredna, ko sedem gradov. Če jo ameš, Andrejče, pri moji veri da tamem pri vaju in bom vajine otroke storoval.

Rovan pa na toplo prigovarjanje nijevi ni ničesar odgovoril, nego polče povesil glavo. In misli njegove zletele v Št. Lambert in prvič ga obšla zavest, da ljubi — sestro sveta smrtnega sovražnika, Margareto Lindeck.

bi hoteli to trditi o Vas, najmlajši slovenski jezikoslovci!

— **Bodoči deželnih glavar v Istri.** Puljski župan in državni poslanec dr. Ludovik Rizzi je kandidat za mesto deželnega glavarja v Istri, dasi ne zna ne besedice hrvatskega ali slovenskega jezika. Neki tržaški listi, ki je v tesni zvezzi vladu, pravi, da goji »ultralijanska stranka v Istri glede dr. Rizzia velike nade, ker ga smatra najspodbnejšim, da potlači odpornike slovenske manjštine.

— **Učiteljske vesti.** Absolvirani učiteljski kandidat g. Matej Berce iz Orehovice je imenovan za provizoričnega učitelja in voditelja v Krki.

— **Disciplinarni zakon za štajersko učiteljstvo** je naučni odsek po večdnevni debati dovršil. Sprejete so se važne spremembe. Paragraf o denarnih globalih je propadel; pri disciplinarnih preiskavah se dovoljuje pogledati akte; v disciplinarnem svetu bo tudi eden zastopnik učiteljstva. Proti večim zastopnikom je bila vladna. Točka o političnem vedenju pa vključujo tudi dva moža, človek bi kar strmel! Ne znata, kakors ponosom nagašata, „novoslovenščine“, o slovenščini tudi nimata pojma, navzve temu sta natanko dognala vse bistvene in nebitvene razlike, ki ločijo tva dva jezika, prepulila sta vse jezikovne korene in korenine in kočno z matematično gotovostjo dokazala, da si kranjska in koroška slovenščina pravisto nič nista v sorodu, nasprotno, da na podlagi vsestranskih in temeljiti znanstvenih studij in raziskavanj prišla do repobitnega zaključka, da je tisto koroško narečje, koje ti neku Slovencu reklamujejo za-se, pravzaprav eden iz med številnih nemških dialektov! Fenomenalno! Ves naučni svet bo strmel o tem piramidalnem razkriju in bo pozorno slušal reledubovite dokaze teh dveh učenjakov! Blamirani smo pred celim svetom, nobiti, to je dognana stvar. Položimo rojno orožje, Koroška je za nas izgubljena, g. Baumgartner je z eno svinčnikovo potezo izčrpal 150 tisoč koroških Slovencev in jih pripisal Nemcem, ergo ni na Koroškem več Slovencev! Bravo, g. Baumgartner, to je vsekakor robatno sredstvo! Na ta način bi se i preklicani Slovenci že še dali „ohne Federlesens“ spraviti s površja in more se g. Baumgartner že giblje v njenih čustvih, da bi v kratkom momčil z novo svinčnikovo potezo izčrpati štajerske in druge obmejne Slovence, rav kakor je predvčerajnem koroške, da da-l bodo te svinčnikove poteze na žitje Slovencev resliko učinkovale, kakor si g. Baumgartner morda v resnici domišljuje, je povsem drugo vprašanje. Fiksne dejane so ponajveč posledice obožnih želj in gotov znak temnjevanja razuma, pa ne da

— **Promocija.** Dne 17. okt. bil je na graški univerzi promoviran doktorjem prava g. Mato Vargazon, avditorijatski praktikant pri c. in kr. višji vojaški sodniji na Dunaju. Čestitamo!

— **Repertoar slovenskega gledališča.** Jutri je primijera velike Puccinijeve operе »Bohème«. Glavne vloge imajo g. Orželski, ga Skalova, g. Angeli in gdč. Kalivoda. Prihodnja predstava je v petek 6. t. m.

— **Slovensko gledališče.** „Mlinar in njegova hči“ se predstavlja pri nas redno vsako leto na dan vseh svetnikov — odkar imamo sploh slovenske gledališke predstave. Koliko so se nemški kritiki že trudili, da bi to igro ubili; koliko, da bi jo osmešili. Vse znamenje življenske moč te igre je večja, kakor moč vseh kritikov in še dandanes se predstavlja ta igra na premnogih gledališčih redno, leto za letom, in njena privlačna sila ni nič manjša, kakor pred sto leti, ko je bila spisana. To se je videlo tudi včeraj pri nas. Gledališče je bilo nabitno polno, in še niso dobili vsi prostora, ki so se oglasili za vstopnice. V ocenjevanje te predstave se ne bomo spuščali, ker se igraje vse vloge v tej igri po starosti, davno ustanovljeni tradiciji leto za letom. Občinstvo je bilo jako zadovoljno in ni štedilo z izrazi priznanja.

— **Društvo zdravnikov na Kranjskem.** Prihodnje mesečno zborovanje bo v sredo, dne 4. novembra t. l. ob 1. uri popoludne ob vseh ob polu 6. uri zvečer v deželnih bolnicih.

— **Umrl** je v Gorici v starosti 29 let vrli rodoljub g. Ante Maver, asistent dež. odbora goriškega.

— **Učiteljsko društvo za litinski šolski okraj** naznana svojim udom, da bode, dne 12. novembra t. l. ob 1. uri popoludne hospitacija v Višnji gori. Tema: učna slika »Lisica« obravnavana gospicja Pavla Tomšičeva.

— **Nemška nesramnost.** V slovenski Pragi bi si nemški „burši“ radi sezidali svoj dom, a manjka jim denarja. Zato so priredili že 1. 1901. loterijo s 100.000 srečkami po 2 K. Žrebjanje naj bi se vrnilo že 15. decembra 1902. Pa nemški bratci niso nič kaj pridno kupovali teh nemških srečk; zato se je žrebjanje preložilo na 15. julija 1903. Pa se ni šlo — treba je bilo žrebjanje preložiti na 15. decembra 1903. In ker Nemci teh srečk le ne kupujejo, začeli so jih „burši“ po svojem komisjonarju razširoščati tudi na Slovencem z milo prošnjo: „durch Abnahme derselben den eminent nationalen und gemeinnützigen (?) Zweck gütigst förder zu wollen“! To je že skrajna nesramnost! In kakšne so te srečke! Na žoltem, črno-rdeče obrobljenem polju nahaja se tekst v črnih in rdečih črkah, spodaj pa je črno-rdeče žolti študentovski grb, obdan s hrastovim vencem in frankfurterskimi trakovi. In take srečke ponujajo Slovencem, ker je nemška pozvratnost premajhna! A na naša vrata trkajo zaston. Naj gredo vender med Nemci tja v „raju“, kamor jih itak sreči vleče, beračit. Da se Nemci ne ogrevajo za to podjetje, je umenvno. Skupna vrednost dobitkov „presega“ namreč 40.000 K (nasproti 100.000 K srečkam à 2 K!), prvi glavni dobitek pa znaša celih 20.000 K vrednosti! In na vsakih 25 (prvotno 50) srečk spada en dobitek! Šance so toraj preslabi, da bi še tako „hud“ Nemci riskirali po 2 K za vsako srečko. Naši Nemci raje jemljejo, kakor pa dajejo. To so v tem slučaju tudi predobro skusili

nemški „burši“ v slovenski Pragi. Radi jim pa še ni treba s svojimi frankfurterskimi srečkami krošnjariti pri svojih narodnih nasprotnikih, kajti taká prednost se jim bo po zasljenju poplačala!

— **Požar.** Antonu Maleščarju v Ostrožnem brdu je 26. pr. m. zgorela koča, v kateri pa ni nikdo staloval. Zavarovana je bila za 600 K, škoda pa znaša samo 400 K. Požar je najbrže nastal vsled neprevidnosti.

— **Porotna zasedanja za leto 1904** bodo v Celju 8. februarja, 2. maja, 12. septembra in 21. novembra; v Mariboru pa 7. marca, 6. junija, 12. septembra in 14. novembra.

— **Potres.** V noči od sobote na nedeljo je bil na Notranjskem in na Goriškem potres. V Postojni so ga čutili ob 12 ur 20 min. Sunek je bil precej močan in kratek. Spremljal ga je podzemsko bobnenje. V Matenji vasi so čutili potres ob istem času. V Naklu na Goriškem so čutili močan sunek in sicer ob 12 ur 17. m.

— **Akad.-tehn. društvo „Triglav“ v Gradcu** priredi dne 4. novembra svoje drugo redno občeno zborovanje; lokal »Hotel Schimmel«, začetek ob 8. uri zvečer.

— **Trgovina z dekle v Avstriji.** V »Soči« čitamo: Pod tem naslovom prinaša »Neues Wiener Wochen-Journal« iz Gorice dopis, ki se glasi: »V goriški okolici, zlasti v slovenskih vasih Miren, Vrtojba, Bilje, pripovedujejo, da iščejo v Aleksandriji služkinji, baje s 30 do 40 gld. mesečne plače. Službe se oddajajo samo v boljših hišah, kjer dobivajo služkinje tudi mnogo darov. Čudno pa je pri tem, da iščejo le dekleta v starosti 16 do 20 let. In res je odpotovalo v zadnjih tednih mnogo deklet, ne da bi se vtrašilo visoke potnine. Večja množica deklet odplije v četrtek 22. oktobra ali v petek 23. t. m. iz Trsta v Aleksandrijo, in sicer so to dekleta iz Vrtojbe in Mirna. Obljube so morale biti tako vabljive, ker je takoreč nastala med kmetskimi dekleti prava potna epidemija.« Oni, ki je pisal to vest, mora biti dobro poučen o tozadovnih razmerah na naši okolici. V Aleksandriji silijo res že kar nenavadno dekleta, ki gredo proti 20. letu, in to največ iz Dornberga, Prvadine, Bilje, Vrtojbe, Mirna, Šempasa itd., s kratka: skoro je ni vasi v okolicu na Vipavskem delu, da bi ne imela svoje »Aleksandrinke«. Izgovor, da gredo iskat kruha, je jalov, ker dela ne manjka tudi doma. Seveda se slika življenje v Aleksandriji z živimi barvami, kako dobro da je tam, in ako piše katero dekle domov, kako dobro je tam in koliko zasluži, misli cela vas, da se jej godi kakor v raju. Ali temu ni tako. Vračajo pa se domu izzete in pokvarjene, in po vseh kažejo za njimi s prstom kakor na ničvredna bitja. Tu na pr. je dosti posla tudi za — duhovnike, ko tako kričijo, da delajo za ljudstvo. Odpeljavanje deklet v starosti 16 do 20 let v Aleksandrijo pomeni veliko izgubo v marsikem pogledu, zato je skrajno potrebno bojevati se proti odhajanju »služitev v Aleksandriju!«

— **Manufakturno zalogo** iz konkurzne mase tvrdke Goriščnik & Ledenig je kupin potom pridobil tvrdka A. & E. Skaberne v Ljubljani ter bode isto od 4. novembra t. l. naprej po ceno razprodajo. — **Ljubljansko kreditno banko ogoljubljeni.** Dne 30. m. m. dopoludne je prišel v ljubljansko kreditno banko tajnik hranilnice in posojilnice v Kopru Franc Pečnik in vprašal, če je že došlo od hranilnice in posojilnice nakazilo, da se njemu izplača 1500 K. Ker dotično nakazilo še ni bilo prišlo, odstranil se je Pečnik. Popoludne istega dne se je zopet zglasil v banki, in ker so takrat že imeli v rokah zadevno nakazilo, izplačali so mu zgoraj navedeno sveto. Drugi dan so šele v banki izvedeli, da je Pečnik dotično nakazilo sam pisal in podpisne na nakazilu ponaredil, nakar se je stvar naznana policiji, ki je za Pečnikom brzojavila na vse strani in je upsti, da ga oblastna dobre v roke, predno se bode ukrcali na kako ladijo in se odpeljal proti Ameriki.

— **Zepna tatica.** V romarski cerkvi na Brezjah se je med mašo izvršilo več žepnih tatvin. Splošno se je sumilo, da jih je zakrivila neka Ivana Fabjan, perica z Lupina v Istri. Ta sum se je deloma opravilo, ko je Marija Brodnik iz Spodnje Šiske zapazila, ko je Fabjan segla neki ženski v žep. Ker jo je udarila po roki, je jela kričati, vsled česar je prihitel cerkvenik Josip Tavčar, ki je tatico prijet, jo iztriral iz cerkve in je izročil občinskemu odborniku Finzgarju. Ta jo je dal preiskati in našlo se je pri njej 99 K 11 vin. denarja, mala listnica takisto z denarjem, ena ženska srebrna ura, dva zlata prstana in ena srebrna broža. Orožništvo jo je izprševalo odkod je dobila vse te stvari, toda ona je odklonila vsako

izpoved. Izročili so jo sodišču v Radovljici.

— **Pijanec v nevarnosti.**

Včeraj zvečer prigural se je po Karlovski cesti zidar M. G. Kolovratil je po cesti semterje in vsa cesta je bila njegova. Ko je privozil električni voz, »zašajtaloc« je pijančka pred voz in padel bi bil pod voz, da ga ni v tem hipu na mestu navzoči redar prijet in porinil stran, da je padel poleg voza, nakar je voznik električnega voz ustavljal. »Ja že dobro, le paljite naprej«, je dejal možiček; se pobral in kolovratil naprej po cesti.

— **Vojaški izgred.** Včeraj prišla sta dva prostata domobranskega pešpolka v gostilno Ernesta Kodra na Ambroževem trgu št. 7 in sta začela v gostilni brez vsakega vzroka razbijati z vrški po mizi. Ko ju je gostilničar opominjal, naj miruje, je eden vojak potegnil bajonet in ga udaril po glavi, nakar je še tokel z bajonetom po mizi in razrezal tri namizne prte. Nato je zbežal iz gostilne. Vojaška patrulja ga je na Poljanski cesti prijela, a on ji je ušel.

— **Z nožem napadel** je včeraj zjutraj na Rimski cesti grof Waldersteinov hlapec Franc Kastelic natakarico Eno S., s katero je imel pred nekaj časa ljubavno razmerje, katera ga pa sedaj ni več marala. Čakal jo je menda celo noč pred stanovanjem na dvorišču in ko je zjutraj prišla ven, jo je sunil z nožem v čelo in jo zadel ravno nad desnim očesom. Natakarici bi se bila slaba godila, da ji niso prišli ljudje iz hiše na pomoč, ki so nasilnega hlapca postavili na cesto.

— <b

sreču ne dosti vere, ne dosti one pjetete, ki jo ima vsak človek do umrlih.

Njeno postopanje je tem grje, ker je bilo dogovorjeno, da bodeta obe družini v tej rakvi pokopani, gospa Čikova pa je v svoji brezmejni hudojiti celo dali odklesati napis s kamna, da tam počiva, omenjeni otrok, kar pa se je po intervenciji advokata preprečilo. Kako hudo in bridko je moralno biti prizadetim starišem vzprlo tega stopanja pri sreči, si vsakdo lahko misli. Prav z ozirom na to se je splošno izrazila želja, naj se se ta slučaj javno pribije in smo nekateri opazovalci poselanega prizora na mestu zložili potrebno sveto za to objavljenje.

Več neprizadetih opazovalcev.

Borzna poročila.

Ljubljanska

"Kreditna banka" v Ljubljani.

Uradni kurz dunaj. borze 2. novembra 1903.

Naložbeni papirji.

	Dena	Blago
42% majeva renta	100-35	100-55
42% srebrna renta	100-10	100-20
2% avstr. kronska renta	100-20	100-40
2% zlata	119-75	119-95
2% ogrska kronska "	98-25	98-45
2% zlata	118-30	118-50
2% posojilo dežele Kranjske	99-25	100-25
2% posojilo mesta Splita	100- . . .	—
2% Zadra	100- . . .	—
2% bos.-herc. žel. pos. 1902	100-15	101-15
2% češka dež. banka k. o.	99-70	100-20
2% ž.	99-70	100-20
2% zast. pis. gal. d. hip. b.	101- . . .	101-80
2% pest. kom. k. o. z	101-80	101-80
10% pr.	105-75	106-75
2% zast. pis. Innerst. hr.	101- . . .	102- . . .
2% ogr. centr. deželne hranilnice	100-25	101-25
2% zast. pis. gr. hip. b.	100- . . .	100-6
2% obl. ogr. lokalne železnice d. dr.	100- . . .	101- . . .
2% češke ind. banke	100- . . .	101-25
2% prior. Trst-Poreček. žel.	98-50	99-30
2% dolenskih železnic	100-30	100-30
2% juž. žel. knp. 1/1	302-25	304-25
2% av. pos. za žel. p. o.	100-50	101-50
Srečke:		
Srečke od leta 1854	170- . . .	178- . . .
" " 1860/1	183- . . .	185-50
" " 1864	253- . . .	256- . . .
tiski	155- . . .	156-80
zemlj. kred. i. emisije II.	292- . . .	297- . . .
češke hip. banke	286- . . .	290- . . .
srbske & frs. 100-	260- . . .	265-50
turske	88- . . .	90- . . .
Basilika srečke	136- . . .	137- . . .
Kreditne	18-80	19-80
Inomoske	462- . . .	466- . . .
Krakovske	82- . . .	86- . . .
Ljubljanske	78- . . .	82- . . .
Avt. r. kriza	70- . . .	74-50
Ogr.	53- . . .	54- . . .
Rudolfove	26-65	27-65
Salcburške	67- . . .	68- . . .
Dunajske kom.	75-50	79- . . .
Delnice	— . . .	— . . .
Južne železnice	84-25	85-25
Državne železnice	673-50	674-50
Avtro-ogrskie banke del.	16-20 . . .	16-30 . . .
Avt. kreditne banke	678-50	679-50
Ogrske	740-50	741-50
Zivnostenske	280-50	282-50
Premogokop v Mostu (Brux)	705- . . .	708- . . .
Alpiniske montan	386-50	387-50
Praške želez. ind. dr.	1830- . . .	1840- . . .
Rima-Murányi	481-50	483-50
Trboveljske prem. dražbe	384- . . .	388- . . .
Avt. orodne tovr. dražbe	357- . . .	361- . . .
Ceške sladkorne družbe	153- . . .	155-50
Valute:		
C. kr. cekin	11-35	11-39
20 franki	19-04	19-06
20 marke	23-46	23-54
Sovereigns	23-93	24-03
Marke	117-17	117-37
Leški bankovci	95-25	95-50
Gubii	253- . . .	254- . . .
Dolarji	4-84	5- . . .

Meteorologično poročilo.

Vrhina nad morjem 306-2. Srednji skrčni tlak 756-0 mm.

Olt.	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura v °C	Vetrovi	Nebo
31. 9. zv.	737-6	94	er. jvzhod	dež	
1. 7. zj.	738-9	90	brevzetr.	dež	
2. pop.	739-6	10-9	brevzetr.	dež	
	9. zv.	741-0	10-2	sl. szahod	oblačno
	2. zj.	741-8	10-0	sl. szvhod	oblačno
	2. pop.	741-3	13-6	sl. jjvzh.	jasno

Srednja temperatura sobote in nedelje 9,9° in 7,4° — normale: 10,0° in 7,1° — Mokrina v 24 urah: 52 mm in 48 mm.

Zahvala.

Povodom smrti našega iskreno ljubljenega, nepozabnega sogrofa, oziroma očeta, starega očeta, predstava, tista, strica in svaka, gospoda Andreja Rovan-a

kateri je dan 27. t. m. mirno v Gospodu zaspal, se nam je od taklik strani izrazilo odkritosrčno sočutje na britki izgubi, da nas veže dolžnost, za imenovane dokaze izreči tem potom najprisrečno zahtevalo vsem prijateljem in znanecem pod blzo in daleč, posebno se gospodom iz Vipave in Vrhpolja, koji so nepozabnega pokojnika spremili v večnemu počitku, ter so nam bili tolataži in tešilo v britkih urah.

Na Colu, 1. novembra 1903.
(2852) Žalujoči ostali.

Turške srečke

prevzemam v svrhu odločitve kuponske pole in prejema na to odpadajočih 2 frankov v smislu zadavnega razгласa in izvršujem vso to manipulacijo za lastnike sreček polnoma brezplačno.

J. C. MAYER
banka in menjalnica v Ljubljani.
(2856)

Zaloga špecerijskega blaga

iz konkurzne mase „Anton Pröckl“ v Ljubljani, na Sv. Jakoba trgu št. 6, v Bahovčevi hiši,

sodno cenjena na 4416 K 31 vin.

je vsa skupaj na prodaj.

Ponudbe naj se pošiljajo do 15. novembra t. l. podpisemu upravitelju konkurzne mase, ki daje tudi daljna pojasnila.

Dr. Karl Ahazhizh.

Razglas.

Mestna hranilnica ljubljanska razpisuje s tem

Službo praktikanta

z letnim adjutom 1000 K.

Prošnje opremljene z dokazili o usposobljenosti za to službo ter z zdravniškim spričevalom vložiti je

do vstetega 17. novembra t. l.

pri podpisanim ravnateljstvu.

V Ljubljani, dne 2. novembra 1903.

Ravnateljstvo mestne hranilnice ljubljanske.

Ces. kr. avstrijske državne železnice.

C. kr. ravnateljstvo drž. železnice v Beljaku.

Izvod iz voznega reda.

veljaven od dne 1. oktobra 1903. leta.

Odhod iz Ljubljane juž. kol. Proga čez Trbiž. Ob 12. uri 24 m ponoti osobni vlak v Trbiž, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Inomost, Monakovo, Ljubno, čez Selzthal v Aussee, Solnograd, čez Klein-Reifing v Steyu, v Line na Dunaj via Amstetten. — Ob 7. uri 5 m zjutraj osobni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Ljubno, Dunaj, čez Selzthal v Solnograd, Inomost, čez Amstetten na Dunaj. — Ob 11. uri 51 m dopoldne osobni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Ljubno, Selzthal, Dunaj. — Ob 3. uri 56 m popoldne osobni vlak v Trbiž, Smohor, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Monakovo, Ljubno, čez Selzthal v Solnograd, Lend-Gastein, Zell ob jezeru, Inomost, Bregenc, Curih, Genewo, Pariz, čez Klein-Reifing v Steyu, Linc, Budejvice, Pizen, Marijine varo, Heb, Francovce varo, Karlove varo, Proga (direkti voz I. in II. razreda), Francovce varo, Karlov varo, Heb, Marijine varo, Pizen, Budejvice, Solnograd, Linc, Steyr, Fariz, Genewo, Curih, Bregenc, Inomost, Zell ob jezeru, Lend-Gastein, Ljubno, Celovec, St. Mohor, Pontabel. — Ob 4. uri 44 m popoldne osobni vlak z Dunaja, Ljubna, Selzthal, Beljaka, Celovca, Monakovega, Inomosta, Franzensfesta, Pontabla. — Ob 8. uri 51 m zvečer osobni vlak z Dunaja, Ljubna, Beljaka, Smohora, Celovca, Pontabla čez Selzthal iz Inomosta v Solnograd. — Proga is Novega mesta in Kočevja. Osobni vlaki: Ob 7. uri 17 m zjutraj v Novemesto, Straža, Toplice, Kočevje, ob 1. uri 5 m po poludne istotko, ob 7. uri 8 m zvečer v Novo mesto, Kočevje. Pridih v Ljubljani juž. kol. Proga is Trbiža. Ob 3. uri 25 m zjutraj osobni vlak z Dunaja čez Amstetten, Monakovo, Inomost, Franzensfeste, Solnograd, Linc, Steyr, Ischl, Aussee, Ljubno, Celovec, Beljak. (direkti vozovi I. in II. razreda Trst-Monakovo-Trst). — Ob 7. uri 12 m zjutraj osobni vlak iz Trbiža. — Ob 11. uri 16 m dopoldne osobni vlak z Dunaja čez Amstetten, Lipsko Prgo (direkti vozovi I. in II. razreda), Francovce varo, Karlov varo, Heb, Marijine varo, Pizen, Budejvice, Solnograd, Linc, Steyr, Fariz, Genewo, Curih, Bregenc, Inomost, Zell ob jezeru, Lend-Gastein, Ljubno, Celovec, St. Mohor, Pontabel. — Ob 4. uri 44 m popoldne osobni vlak z Dunaja, Ljubna, Selzthal, Beljaka, Celovca, Monakovega, Inomosta, Franzensfesta, Pontabla. — Ob 8. uri 49 m zjutraj, ob 11. uri 6 m dopoldne, ob 6. uri 10 m in ob 9. uri 58 m zvečer samo ob nedeljah in praznikih, samo oktober. — Pridih v Ljubljano drž. kol. iz Kamnika. Mešani vlaki: Ob 6. uri 49 m zjutraj, ob 11. uri 6 m dopoldne, ob 6. uri 10 m in ob 9. uri 58 m zvečer samo ob nedeljah in praznikih in samo v oktoberu. — Čas pri- in odhoda je označen po srednjeevropskem času, ki je za 2 min. pred krajevnim časom v Ljubljani. (1719)

Hiša v Ljubljani

v najlepši legi in najboljšem stanu, ki prinaša mnogo dohodka, se radi menjave bivanja proda.

Kje? pove upravnštvo »Slovenskega Naroda«. (2806-2)

Učiteljica

Učiteljica

italijanskega jezika 2854.

otvorila je 6 mesečni tečaj. — Kdo

želi pouka v italijanščini naj se zglaša

na Kongresnem trgu št. 3, II. nadstr.